

Houtsneede van Joh. Melse.

Brugge in den winter.

TAAL EN LETTEREN

Mevr. C. P. te 's-Gr. vraagt, of wij geen goed Hollandsch woord hebben voor „doorsnee” in uitdrukkingen als „de doorsnee student!”

Met dat „doorsnee” bedoelen wij zooveel als gemiddelde, gewone, van het gewone type niet ver afwijkende.

Oorspronkelijk is, wat in doorsnee gezien wordt, een afbeelding in profiel, een schaduwbeeld of een vlak, waarop de lichtstralen van achter het belichte voorwerp langs den kortsten weg rechtstreeks vallen. Het tusschenstaande lichaam of voorwerp onderschept dat licht, en er ontstaat dan een projectie op den wand of op het tegenover liggende vlak. De projectie van een bol is dan een cirkelvlak, zooals dat van de maan bij een totale of ringvormige zonsverduistering, waarbij de maan tusschen de zon en de aarde staat. Ze is slechts mogelijk bij Nieuwe Maan. De waar te nemen projectie vertoont dan de doorsnee der maan, zonder meer.

„Maar hoe dit zij, als doorsnee vóór een naamwoord gebruikt wordt, beteekent het: gemiddeld, zonder afwijkingen of eigenaardigheden, die niet gemeenschappelijk zijn.

W. te P. zou willen weten, of het woord „havenen” in Markus 6 : 53 wel een goed woord is.

Mij dunkt van ja. Het komt van haven, ligplaats voor vaartuigen en beteekent dan, dat uit zee enz. komende vaartuigen een veilige, beschutte, deels afgesloten aanlegplaats of ligplaats binnenvaren, dus een haven vinden.

Zoo komt stallen van stal in: we hebben daar gestald; huizen van huis, in: wegens vertimmering in de benedenverdieping huizen we een verdieping hooger. H. J. E.

TER BEVORDERING VAN BIJBELKENNIS

De Hoofdman des Tempels.

Hand. 4 : 1. En terwijl zij tot het volk spraken, kwamen daarover tot hen de priesters, en de hoofdman des tempels.

DE HOOFDMAN DES TEMPELS WAS NA DEN hooge priester de voornaamste der priesters.

Tot zijn taak behoorde in het bijzonder de handhaving van de orde op het gansche tempel terrein.

Daartoe had hij de beschikking over een groot aantal Levieten.

Zoo stonden aan al de vele poorten van den tempel wachters. In de verschillende ruimten werd over dag zoo wel als 's nachts de ronde gedaan.

Voor het sluiten der poorten was tweehonderd man noodig. De sleutels moesten iederen keer bij de dienstdoende priesters gehaald en gebracht worden.

Wanneer nu op den tijd van het sluiten der poorten Petrus nog op het tempel terrein staat te preeken, bemoeit deze waardigheidsbekleeder zich daarmee. s.

RAADGEVINGEN VAN DE VRIEND DER GEZONDHEID

Huismiddelen tegen pijn. — De eenvoudigste middelen zijn vaak de beste.

Bij hoofdpijn b.v. kan vaak het gebruik van sterke artsenijen, die steeds meer of minder nadeel als nasleep hebben, vermeden worden door een warm voetbad of een warm beenbad te nemen. Het laatste werkt beter dan het eerste. Het water moet zoo heet zijn als men het kan verdragen. De duur van het bad is ongeveer tien minuten tot een kwartier.

Bij pijn in den rug, chronische pijn in de darmen zonder bepaalde ontsteking, helpt dikwijls een kruik met heet water, tegen de pijnlijke deelen aangelegd. Wil men liever een natten omslag hebben, dan kan men een vochtig stuk flanel om de heete kruik wikkelen.

Bij oorpijn helpt een heete luchtstroom, achter het oor geblazen, b.v. met een Fön-apparaat, dikwijls oogeblikkelijk.

Bij ischias, spit en diep zittende rheumatische pijnen helpt broeien met heet water (door middel van flanellen compressen, in heet water bevochtigd), gevolgd door een koudwaterverband, dat eenige uren moet blijven liggen. Zoo'n waterverband wordt als volgt gemaakt: men wringe een doek met koud water uit en legge dien op de pijnlijke deelen, dan bedekke men den doek met guttaperchapapier (taf) en omwikkele het geheel met een dikken, flanellen zwachtel. De vochtige doek zal weldra warm worden en houdt de warmte geruimen tijd vast. Hij werkt dan als een warme pap, maar is veel zindelijker en gemakkelijker in 't gebruik.

Lachen is gezond! — Hieromtrent zeide een dichter: „De lach is de zonnenschijn van de ziel, het geluk van het hart, de pret van de jeugd, de echo der onschuld, de schat van de nederigen, de weelde der armen, de parel in den kelk van het plezier!” De lach verdrijft neerslachtigheid, heelt melancholie, bewerkt door het vibreeren der ingewanden een natuurlijke massage van maag en lever, die gunstig werkt op de spijsvertering. Lachen is dus gezond; het moet echter een gulle, geen gedwongen lach zijn. Aan den anderen kant kan luid lachen ook nadeelig zijn, b.v. voor long- en hartziekten; een bloedspuwing kan er het gevolg van zijn. Dergelijke patiënten moeten dus in dit opzicht voorzichtig wezen. DR. J. V.

HET NEO FEMINISME

I. AAN DE HAND VAN FAMKE'S BROCHURES

TUSSCHEN DE MODERNE EN DE CHRISTELIJKE vrouwenbeweging gaapt een groote kloof. De vrouw „van de overzijde” denkt anders, leeft uit een ander beginsel, streeft naar een ander doel, dan „de vrouw vrijgemaakt door den Zoon des menschen.”

Voor de eene is de mensch, voor de andere Gods doel als begin.

Het lijkt er soms op, of beide wegen samenvallen, evenals twee treinen op enkel spoor dezelfde rails kunnen berijden. Doch na het omgooien van den wissel gaat elke trein onverbiddeijk een anderen weg naar een verschillend doel.

Het is zeer opmerkelijk, dat het *Christenvrouwen* zijn geweest, die den strijd aanbonden tegen verkeerde toestanden ten opzichte van de vrouw en stredden voor Bijbelsche rechten der vrouw.

Een Christelijke vrouw was de hervormster van het gevangeniswezen in Engeland, waar gevangen vrouwen als dieren werden behandeld, ten prooi aan vervuiling en verhogering. (Elisabeth Fry.)

Een Christelijke vrouw was de grondlegster der georganiseerde ziekenverpleging. (Florence Nightingale.)

Een Christenvrouw streed ten bloede tegen de gereguleerde ontucht. (Josephine Butler.)

Een Christelijke vrouw was de kampvechtster voor de politieke ontvoogding der vrouw. (Priscilla Buigt. MacLaren.)

Een Christenvrouw was de vaandeldraagster in den strijd tegen de slavernij. (Henriette Beecher Stowe.)

Christenvrouwen waren het in Nederland, die enkelen dezer vrouwen ontvingen in haar huis en hun pioniersarbeid bij ons begonnen. Mevrouw Groen van Prinsterer was een der eersten, die aan goede werkmanswoningen en onderwijs aan het meisje dacht; die een bordeel uitroeide en in de plaats daarvan een volkshuis stichtte. Christenvrouwen richtten „Arbeid Adelt” op. (Jeltje de Bosch Kemper.) Gravin Van Hogendorp streed tegen prostitutie als niemand te voren.

Wat deze vrouwen proclameerden nam de moderne vrouwenbeweging over; tot zoover reden onze treinen op enkel spoor. Maar terwijl onze edele voortreksters stredden voor beter betaalden arbeid der vrouw, in de Heldering-gestichten sociaal werk vol Christelijke barm-

hartigheid verrichtten, de vrouwen in de *Union* samenbrachten, trad de moderne vrouwenbeweging op met beginselen, die de onze niet konden zijn en zij jaagden een doel na, waarvan wij ons om Christus' wil afwendden.

Wij, Christenvrouwen, bleven schijnbaar achter, wij lieten het terrein over aan Aletta Jakobs, Rutgers, De Jong van Beek en Donk, en anderen.

Er waren Christenvrouwen genoeg met een breeden blik, die voelden, dat ook de Christenvrouwen in deze dingen een roeping hadden: toch bleef de moderne vrouwenbeweging overheerschen, omdat de Christelijke vrouw niet uit conservatisme, doch werkelijk uit vreeze des Heeren ver bleef van het Feminisme.

Famke verwerpt het oude Feminisme: „Gij zocht het heil der vrouw en het geluk der vrouw in het beroep op de arbeidsmarkt, gij verwaarloosde en verloochende de vrouw als sekse-wezen, gij zette als hoofddoelstelling gelijkgerechtigheid voor man en vrouw en liet de dubbele moraal onaangevochten, waardoor gij de vrouw als seksewezen overleverde aan onmenschelijk leed en barbaarsche willekeur: dit was een dwaling tegenover de heele maatschappij.” (*Het huwelijk en de dogmatische Feministen*, bladz. 11.)

Wij, Christenvrouwen, hebben deze klippen altijd gezien, het is beslist onwaar wat Famke beweert. (Heeft de rijpere jeugd recht op liefde? bladz. 13.) De Christelijke (oud Calvinistische) levensbeschouwing schakelde eenvoudig de erotiek uit, met als gevolg leugens en schijnzedeijkheid en onevenwichtigheid en vernieling in het zenuwstelsel van fijngevoelige menschen.” Neen, neen, ook de Christen beschouwt *liefde*, huwelijksliefde als een gave Gods. Het waren juist de Christenen, die, omdat zij dat heerlijke, lieflijke huwelijk heilig wilden houden, den beroepsarbeid der gehuwde vrouw tegen hielden en *niet* weten wilden van vrije liefde.

Famke zegt harde dingen aan het adres der oude Feministen, die wij hartelijk kunnen beamen, omdat, wij er op grond van Gods Woord *altijd* zoo over hebben gedacht. „Vrije, doelbewuste arbeid werd het doelwit voor het Feminisme. Arbeid, arbeid! klinkt het ook nu, maar de schallende tonen der blijde klaroenen is voor velen als het doffe gedreun van de noodklok geworden!” (N. Taak v. h. N. Feminisme, bladz. 9.) Het Feminisme is onwaarachtig geweest en doezelde elken prachtigen, gezonden hartstocht in de vrouw weg, (gehuwd of ongehuwd-Moeder of wereldsche non. bladz. 19.)

Nu kunnen we Famke rustig laten polemiseren met het oude feminisme, ook wij zien de moderne vrouwenbeweging als een stroom, die oude beddingen verijdelt... en nooit zal de verre zee van het geluk worden aanschouwd. (Gehuwd of ongehuwd, bladz. 4.)

Wij spreken nu over het Nieuw-Feminisme van Famke en hebben terwille van het opgroeiend geslacht na te gaan, op welke punten we met deze noble strijdster voor het huwelijk instemmen en in welke beginselen wij lijnrecht tegenover elkaar staan.

M. G. BAKHOVEN—MICHELS

VRAGENBUS LETTEREN EN TAAL

M. A. K. te C. vraagt wat „demee” beteekent.

„Demee” is wat men noemt: een gewestelijk woord en alleen gebruikelijk in de spreektaal; in de geschreven taal zal men het niet aantreffen en men zal het meestal te vergeefs in woordenboeken zoeken. Het beteekent: zoo aanstonds, straks.

Een soortgelijk woordje is „altemet,” dat mogelijk of misschien beteekent, maar toch wel in de geschreven taal voorkomt.

H. J. E.

CALVINISME EN MUZIEK VIJANDEN OF VRIENDEN?

VIJANDEN — MEENT L. MENS IN „TIMOtheüs“ van 9 Januari j.l. Vrienden — zeg ik op het voetspoor van Calvinisten als Prof. Doumergue, die ons den vader van 't Calvinisme óók als een liefhebber en bevorderaar van muziek heeft leeren kennen. „In het voorwoord van het psalmboek zingt Calvin den lof der muziek: „onder de dingen, die het hart des menschen verheugen, neemt de muziek de eerste, althans een der voornaamste plaatsen in.“ Zelfs zijn aartsvijand en belager, O. Douen, moet erkennen: „Behalve Luther heeft niemand zóó over de muziek gesproken als Calvin.“¹⁾

Natuurlijk was Calvin volgens Christenplicht tegen *misbruik* van muziek.

Aan het slot van zijn „Het Calvinisme en de kunst“ wijdt Dr. Kuyper²⁾ eenige bladzijden aan de groote verdienste van Calvin, zijn muzikale volgelingen, Bourgeois, Goudimel en het Calvinisme voor vrijmaking der muziek uit Roomsche-kerkelijke banden en naar verdere zelfstandige ontwikkeling.

Het Calvinisme staat niet vijandig tegen de kunst *als zoodanig* over, „God wil ons *altijd* verblijden“ heeft Calvin gezegd, aan wie we de invoering van het psalmgezing in de kerk danken. En daarom, als hij van de geboorte der muziek in Jubals tente spreekt, wijst hij er met nadruk op, dat hier gehandeld wordt van „treffende gaven van den Heiligen Geest,“ en noemt deze harp- en orgel-kunst: schitterende blijken van Goddelijke goedgunstigheid.

De vijandschap tegen muziek of andere kunst is geen gevolg van het *Calvinisme*, maar van het *Doopersche dualisme* dat met zijn leer der „mijdinge“ den Roomschen zuurdeesem van scheiding tusschen het heilig kerk-erf en het booze wereld-terrein deed doorwerken.

Zeker óók wel eens in Calvinistische kringen! Maar Calvinisten, die muziek „wereldsch“ vinden en haar daarom gram zijn, zijn op dit punt niet Calvinistisch maar Doopersch.

Ze miskennen de muziek niet *krachtens* maar *ondanks* hun Calvinisme.

H. S. S. K.

¹⁾ E. Doumergue. „Calvin als mensch en hervormer,“ bl. 93 en 94.

Men leze ook eens, wat deze vertolker van 't Calvinisme voor onzen tijd over kunst schreef in zijn „De Gemeene Gratie,“ laatste gedeelte, „De Gemeene Gratie in Wetenschap en Kunst.“

VRAGENBUS LETTEREN EN TAAL

N. te L. vraagt, wat een „lutje regenen“ wil zeggen, een uitdrukking, die in een der gedichten van Breeroo voorkomt.

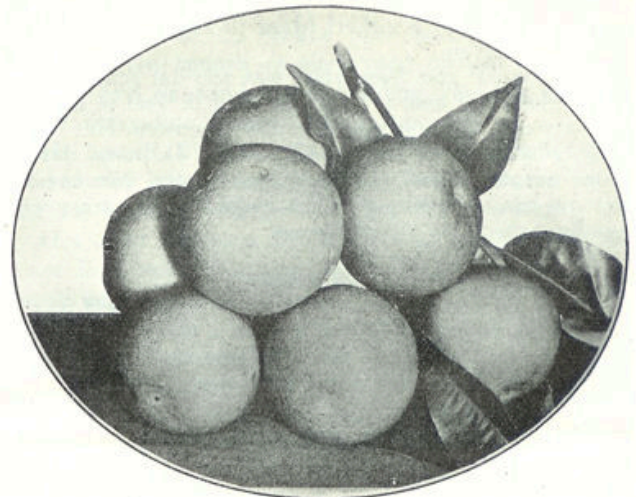
Een lutje beteekent: een weinig. Dat „lutje“ is verwant met ons luttel of klein, in het Engelsch little, en daarmee van den zelfden oorsprong.

Het komt ook voor in den Noordhollandschen dorpsnaam Lutjebroek, dat is: klein laagland, en Lutjewinkel, ook in Noord-Holland, beteekende: kleine hoek.

In de Middeleeuwen waren de verkoopplaatsen voor den kleinhandel veeltijds te vinden in de buitenhoeken der zogenoemde kruiskerken. De elders gevestigde verkoopplaatsen kregen daarnaar ook den naam van winkel, dien ze nog dragen.

Bij Medemblik in Noord-Holland ligt nog een plaatsje Winkel, waarbij de Hollandsche graaf Arnoud in 993 sneuvelde in een slag tegen de West-Friezen.

H. J. E.

Prachtvruchten uit Zuid-Afrika.
Een fijn soort sinaasappelen.

HET NEO FEMINISME

II. AAN DE HAND VAN FAMKE'S BROCHURES

FAMKE HOUDT HET HUWELIJK HOOG. „Mijn pleit geldt het goede huwelijk, die geheele ondefinieerbare sfeer, die geschapen wordt door het dagelijksch intieme contact tusschen man, vrouw en kinderen, die voor de vrouw het volkomen vrouwenleven beteekent trots alle moeiten en zorgen daaraan verbonden.“ (N. Taak v.h. N. Feminisme bladz. 8.)

Famke ijvert voor het hooggedragen moeder-, het edele beschermende vaderschap, voor een opvoeding van het meisje tot het huwelijk, voor een voorzichtig binnenleiden van de kinderen door de ouders in de mysteriën van de sexen. Toch ondermijnt zij dat hoog ideaal door haar hartstochtelijke begeerte, ook de ongehuwde vrouw te doen deelen in de zaligheid van het moederschap. „Waarom wordt alleen een ongehuwde vrouw veroordeeld tot een leven, waarvoor men hond of kat te goed acht?“ vraagt zij bitter.

„Iedere vrouw wil kinderen; die dat tegenspreekt, liegt of is gedegenererd!“

Famke verwacht iederen keer opnieuw *hartstocht met liefde*. Wat een dier drijft is *lust*, doch een mensch is tot strijd geroepen, wanneer God hem de weelde van het huwelijk *niet* schenkt. In strijd zit altijd een element van kracht, terwijl toegeven aan hartstocht verzwakt.

„Duizenden jonge vrouwen gaan onder in dien kamp!“ beweert Famke vurig. En toch is dat niet zoo. Ieder mensch, ongehuwd of gehuwd, heeft een strijd te strijden. Denk maar aan het kinderloos huwelijk of wanneer een der echtgenooten zich heeft vergist en alleen zuivere huwelijksrouw man en vrouw bijeenhoudt. (In dit laatste ligt een Goddelijke belooning en het komt *meer* voor dan men denkt.)

Famke rekent alleen met de openbaring Gods in de natuur, zij schakelt de werking der algemeene en bijzondere genade uit.

Wanneer zij den man aanvalt, die ongehuwd aan zijn zinnenlust botviert, staan wij aan haar zijde, doch als zij voor de vrouw *dezelfde* rechten opeischt, zeggen wij: „Neen!“

„Wie met ascethische theorieën de hunkering naar erotiek in een mensch doodt, begaat een moord,“ zegt

☒ Een blinde in Palestina

Onze sympathie moge ook dit levende monument van de Christelijke barmhartigheid in het Heilige Land omvatten.

Naschrift: Velen zullen den naam *Schneller* nog kennen uit de bekende boeken: „*Kent gij het land?*” en „*Opdat allen Hem kennen.*” In de jaren, dat de kennis van de Bijbelsche landen nog niet zoo gepopulariseerd was als thans, hebben deze boeken ons Palestina nader gebracht.

De schrijver dezer boeken was *Ludwig Schneller*, de tweede zoon van den stichter, die vele jaren in Bethlehem werkte en later predikant te Keulen werd.

VRAGENBUS LETTEREN EN TAAL

De vraag van onzen lezer D. O., of het gevleugelde woord van J. P. Coen moet luiden: „dispereert niet” of „desespereert niet,” moet beantwoord worden in dezen stilligen zin, dat de eerste schrijfwijze beslist de juiste is, ook blijkens de onderschriften op de hem opgerichte standbeelden en niet minder uit de afleiding van het woord uit het Latijn.

Desespereeren zou een vervorming zijn uit het Fransch, afwijkend van het werkelijk door Coen geschrevene, en zeker afkomstig van iemand, die de uitdrukking wel gehoord, maar niet gelezen heeft. In die dagen was de uitdrukking *dispereeren* nog gebruikelijk; *desespereeren* zei niemand. *Disperaat* = wanhopig, hoort men nog wel. En de boeren, die in 1580 in Twente onder de wapenen gekomen waren om zich tegen stroopende soldaten te verweren, heetten *desperaten*. Onder dien naam zijn ze ook in onze Vaderlandsche historie bekend gebleven.

H. J. E.

DE SCHOONMAAK

DE SCHOONMAAK IS WEER IN HET LAND. Als een epidemie waart ze rond onder de huismoeders, die zich steeds met een zekere blijmoedigheid aan de kuur onderwerpen.

Schoonmaak! De tijd, dat niets meer op zijn plaats staat, dat holle vertrekken en witte lakens voor de kale ramen ons met een huivering de laatste verhuizing in het geheugen brengen, toen de salonspiegel een barst kreeg en de mooiste Chineesche pul, waar we zoo zuinig op waren, in gruzelementen aankwam.

De heer des huizes heeft niets meer in te brengen. Zijn bureau staat, volgeladen met allerlei rommel, in de serre, waar de kanariepiet met verdwaasde oogjes den chaos om zich heen aanziet. Zijn gewone bezigheden kan hij niet verrichten, want al zijn paperassen liggen verstopt onder den rommel. Zich op andere wijze nuttig maken kan hij echter wèl, al was het alleen maar, dat hij den witkwast ter hand nam, om het vergeelde plafond eens een frisch strekje te geven.

Jammer, dat de methode van werken niet altijd deugt en tot teleurstelling leidt. Vandaar, dat hier enkele praktische wenken volgen.

„Goed gereedschap is het halve werk.”

Begin daarom met een goede kwaliteit witkwast te koopen en zie niet op een paar kwartjes prijsverschil.

Hang den kwast, vóór ge hem gaat gebruiken, geruimen tijd in schoon water, dan sluiten de haren zich vaster aaneen en verliest de nieuwe kwast er minder onder het werk. Na 't gebruik moet hij telkens degelijk in water worden schoon gewasschen en te drogen gehangen. Laat men hem in de kalk staan, dan bederft hij totaal.

Koop versche witkalk; gebruik b.v. geen restjes van een vorig jaar, want ge wilt zóó witten, dat de muur niet „afgeeft.” Weet ge, wanneer dit wel het geval is? Als het kalklaagje op den muur geen voldoende gelegenheid krijgt om koolzuur uit de lucht tot zich te nemen en daardoor omgezet te worden in koolzure kalk. Die oude kalk is al gedeeltelijk in koolzure kalk veranderd en deugt daardoor niet meer. Om dit scheikundig proces te bevorderen moet ge zorgen, dat de kalk op den muur zoo lang mogelijk nat blijft. Daarom moet ge vooraf den muur met water bestrijken.

Zorg verder, dat er geen open ramen of deuren zijn, dat er geen kachel brandt of andere verwarming aanwezig is. Bovendien is 't raadzaam aan de „kalkmelk” (die nooit te dik mag zijn) wat lijnolie toe te voegen, dat voorkomt mede het afgeven van de kalk (± een theekopje lijnolie in een emmer).

Meestal zijn er vooraf naden of scheuren dicht te maken. Neem daartoe dikke kalk onderuit den emmer en meng daardoor wat gips, tot een lijvig papje is verkregen. Bevochtig den naad met een kwastje, in water gedoopt; daarna wordt hij het best, door middel van een verversplamuurmesje, dicht gemaakt. Is die nadenvulling na een uur verhard, dan aan het witten!

Begin aan den linker bovenhoek (als het een muur geldt) te strijken met lange, evenwijdige streken en vul den kwast maar zeer matig, anders most ge schrikbarend. Daarna strijkt ge in de richting, dwars over de eerste en herhaalt dit geduldig. Dan volgt een aangrenzend stuk; zorg daarbij, dat geen afscheiding ontstaat; ge voorkomt dit, door met lichte streken van den kwast de beide stukken nat in elkaar te werken. Volgt ge al